

ernationale
Duitschland
smokkelarij
nijn", ver-
er vijanden
gevaarlijker
eiders voor
i en kwali-
an de „Be-
nste kwaad
redikng en
nde en ge-

le „leer der
elke „hoop
Hij spreekt
verheft den
cht om zijn
geplaatst is.
er van do
en; dat ge-
anders als
er aanvalt.
Woord, dat
leeds scher-
nberg, voor
het belang-
ogenaamde
n dien strijd

et geschrift.
der tactiek

B. t. B.

UNST

het leven. —
amsterdam.

ts, waar wij
chen uit het
neigingen,
ereenkomst,
n bijzonder-
e geestelijke
anders.
predikant in
gaat daarin
zintuig, die
e beter wor-
nen zien, die
demonische

g geven aan
vader geërfd
sten. In het
n. Hij wordt
g ziek werd.
t meer kon
ten dood bij
ij met hem
al verzetten.
od te zullen
ood weggaat
t de dokter,
loof daarin,
dus ook dan
jn werk met

ristelijke van
iet zichtbare
k.
is nogal on-
t, heeft van
fschrik voor
ellike dame,
schandelijk
i zijn leven,
huwde voor

op een aan-
teltje, wier
Het meisje,
n der ouders
okter te trou-
verlaten. Zij
het verleden

ik blijkt ele-
akkig zullen
egrijpt haar
ningen doen
at zij na de
eel aan deze
u begint een
rijd om zijn
idealisme te
zijn vrouw,
te stad weet
dat de inzet
t kind. Daar-
ge scheiding
e bekwamen.
t als dokter.

Ieder wil hem, den geleerden en kundigen arts, tegen wien de dood blijkbaar niet is opgewassen. Vrouw en kind gloriëren door den roem van man en vader.

Maar dan komt ineens de crisis.

Het blijkt hem dat zijn vrouw arme patiënten afschrikt door enorm hooge rekeningen, maar bovendien nog de menschen wegstuurt van de deur als ze toch nog komen. Nu sterft een patiënt, om wie hij vroeger met den dood gevochten had. In een hevige scène lijkt het, dat de dokter zal overwinnen, en dat hij om zijn werk, zijn vrouw zal dwingen anders te worden. Maar niet hij wint, want ineens is de stad vol met het gerucht over het verleden van zijn vader, die jarenlange gevangenisstraf had ondergaan, omdat hij zijn artsdiploma gestolen had, toen hij uit armoe niet verder kon studeeren.

De dochter wendt zich nu van haar vader af, op wien zulk een schande rustte. De moeder kiest de partij van haar dochter, ja bijna de heele stad keert zich tegen den beroemden zoon van een misdadigen(!) vader. Bijna niemand groet hem meer, men ontwijkt hem als men zijn hulp kan missen.

Hier komt de schrijver natuurlijk tot het keerpunt van zijn boek. De dokter op het hoogtepunt van zijn roem als arts, gelukkig door de liefde van vrouw en kind, staat ineens totaal alleen, wegens een tientallen jaren geleden misdaad met de zegenrijkste gevolgen, van zijn vader. Geloof de lezer niet, dat zulk een stemming in een stad, ja zelfs in het land, zooals later blijkt, kan ontstaan tegen een man van onbesproken gedrag, zooveel jaren na het gebeurde, dat goed gezien geen misdaad was, maar een bedrog dat honderden het leven heeft doen behouden wegens de buitengewone bekwaamheid van den fiktieven dokter, dan is het heele verhaal niet voor hem geschreven. Immers het geheele vervolg is dan onmogelijk voor hem.

De dochter toch, wil niet langer in het huis blijven van haar vader, die zulk een vader heeft gehad. De moeder blijft slechts uit plicht bij haar man, volgt hem zelfs terug naar de oude praktijk, en omdat ze nu toch onmogelijk zijn geworden in de stad en omdat de man dien zij vroeger had opgegeven voor den dokter, nu burgemeester is in het plaatsje en dus troost en aanzien kan verleen.

De dokter geeft zich weer aan zijn arme patiënten, en herkrijgt het idealisme voor zijn beroep. Met vrouw en dochter duurt de strijd om het leven voort in verscherpte mate. De ouders van haar verloofde eischen dat zij uit het huis van haar vader zal gaan, omdat haar grootvader een vals artsdiploma had. Dat wordt den gekwelden man toch te veel en hij zegt moeder en dochter eens goed de waarheid. Dezen besluiten nu saam weg te gaan.

In dezen tijd sterft de schoonzuster van den dokter, de vrouw, die hij als meisje had veroverd op den dood. Nu kan hij haar niet helpen. Wanneer hij zoo absoluut alleen schijnt te staan, en eenzaam het huis wil ontvluchten, komt er uitredding. Zijn dochter heeft, bij het verlaten van het ouderlijk huis, nog even een vriendin opgezocht, patiënte van haar vader. Van deze hoort ze, wat deze voor zijn zieken is, en wat het leven eischt. Ontroerd, en onder den indruk van haar liefdeloosheid snelt ze naar huis terug, nog juist op tijd om haar vader terug te houden. Zij geeft haar trotschen verloofde nu op, voor haar vader, ziet een goede toekomst voor zich in haar eigen huis en hoopt dat haar moeder zal terugkeeren, als ze ziet dat God vader en dochter zooveel geluk geeft.

Ik besprak het verloop nog al uitvoerig, om te laten zien, dat zulk een Christelijk Duitsch boek, althans anders is, dan wij het gewoon zijn. Het Christelijk geloof houdt er zich in verscholen, vooral bij twee sterfbedden. Uit het leven der menschen blijkt het niet. Het zesde zintuig, de strijd tegen den dood, die het moet afleggen tegen den dokter, die blijkbaar ieder kan redden als zijn wilskracht maar niet ondermijnd wordt, de strijd tegen booze geesten, die men kan verjagen door groote liefde, nemen een veel grooter plaats in dan de kracht van het geloof. De plotselinge goede afloop, waardoor de dokter zijn dochter alvast teruggewonnen heeft, geeft toch wel, ondanks het zeer ongemotiveerde verloop, een zekere bevrediging. We gunnen den man een volkomen overwinning in den strijd om het leven en de liefde van vrouw en kind, want hij moest wel onmatig veel lijden om een fout van zijn vader, niet alleen jaren geleden begaan, maar van zulk een aard, en met zulk een goede bedoeling en resultaat ook, dat wij ons onmogelijk kunnen voorstellen, dat een kleindochter daarop nog wordt aangezien. Misschien weer verschil van gaardheid bij onderscheiden volken. Duitschers nemen sommige eerezaken zwaarder op dan wij.

Ziet men van deze dingen af, die misschien niet geheel de schuld van den schrijver zijn, dan heeft men hier een niet onchristelijk, maar evenmin echt christelijk verhaal. In zijn opzet en uitwerking is het een boek vol gebeuren, een interessant verhaal.

Gr.

H. S.

UIT DE HISTORIE

Kuyperiana.

IV.

Nog veel „mooier“ is wat we in No. 491 vinden! Men leze en kijke:

Vraagt men nu voorts waarom zulk een Hierarchisch Bestuur steeds getakt moet zijn, dan ligt ook hierop het antwoord voor de hand.

Neem h.v. de kerken in Hilversum, Weesp of Bussum, hoe worden die bestuurd?

Door het rad van haar Kerkeraden alleen?

O, in het allerminst niet.

Neen, er staat over elk dezer kerken een Bestuur saamgesteld uit vier raderen.

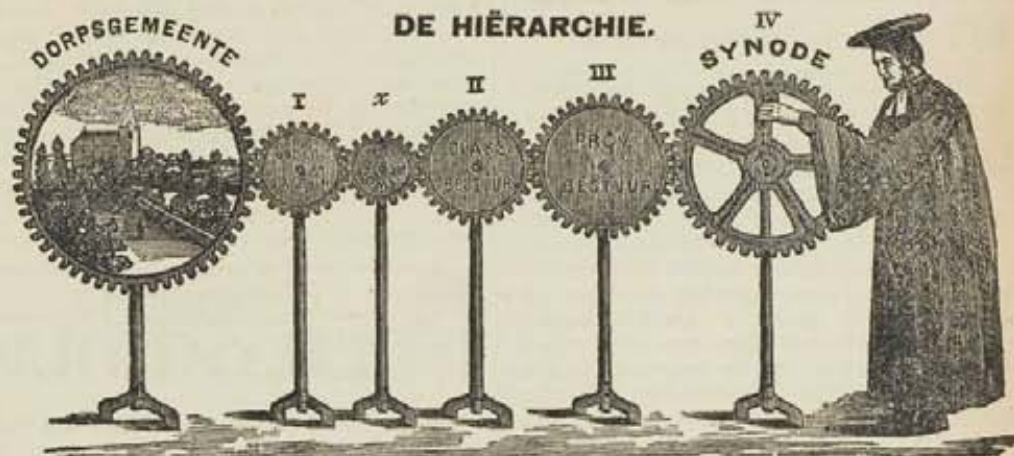
Eerste rad is de Kerkeraad.

Maar in de tanden van dit eerste rad vat een ander Classicaal rad: het Classicaal Bestuur.

In dit tweede rad vat weer een derde rad: het Provinciaal Bestuur.

En eindelijk in dit derde rad vat weer een vierde rad: de Synode.

Stel het u voor in dezer voege:

Rad I. Ouderlingen en Diakenen.
Rad II. Classicaal Bestuur.
Rad III. Provinciaal Kerkbestuur.
Rad IV. Synode.
Rad x. De Dominee.

Al het idee alsof men onder zijn eigen Kerkeraad, mits die goed was, veilig en onschuldig verkeerden kon, is dus pure illusie.

Neen, over elke kerk staat dit Vierradsbestuur, en als het er op aankomt (dit heeft de uitkomst nu overtuigend en voldoende geleerd), dan wordt het kleine rad van den Kerkeraad altoos en onveranderlijk door de machtiger raderen van het Classicaal, Provinciaal en Synodaal Bestuur gedwongen of verwrongen.

En dit nu heeft de Hierarchie noodig.

Dit gecompliceerde raderwerk.

Zulk een vertakt bestuur.

Immers elke Hierarchie is nabootsing van de wereldlijke Overheid, en zoo door raderen regeeren, dat doet immers de Koning ook. Die heeft ook een plaatselijk rad in zijn Burgemeester. Een Provinciaal rad in zijn Commissaris des Konings. En dan een landsrad in zijn Minister van Binnenlandsche Zaken.

Zonder die vertakking zou de schare der geloovigen gedurig tegen de ambtsdragers ingaan en het winnen kunnen. En daarom moet die vertakking, moet dat stel van raderen er zijn aangeschroefd, om met één centraal drijftrad, heel de schare, al het land door er onder te houden.

En zeg nu niet: „Ja, maar gij teekendet de drijving van deze raderen juist verkeerd, want niet de Synode drijft de Kerkeraden, maar uit de Kerkeraden komt de Synode“; want dit schijnt ook zoo, maar het is zoo niet.

Of hebt ge er niet op gelet, dat tusschen Rad 1 en Rad 2 nog een klein keerrad in zit geschoven, en dat daarin staat: de Dominee?

Welnu, die ééne Dominee is de spil van heel dit Hierarchisch stelsel.

Want het is volkomen waar, dat de Kiescolleges Ouderlingen en Diakenen kiezen en ook volkomen waar, dat op een dorp de Dominee als één tegen vier of zes staat.

Maar, zoo ge denkt, dat daarom de Ouderlingen en Diakenen den Dominee overstemmen kunnen, vergist ge u ganschelijk.

Ziehier de kunstmiddeltjes, die dit onmogelijk, en die omgekeerd den Dominee alvermogen maken in zijn dorp.

1o. Bijaldien de stemgerechtigde leden als Ouderlingen en Diakenen mannen benoemen, die in strijd met Dominee's inzichten de heerschappij van Koning Jezus in Zijn Kerk willen handhaven, dan verklaart de Dominee, dat deze broederen beroerden zijn, „weestrevens van kerkelijke verordeningen“; klaagt ze bij Rad 2 aan; en is vooruit zeker, dat ze dan ook niet bevestigd worden.

2o. Als voorzitter van den Kerkeraad weigert hij, bijaldien er toch nog soms lastige lieden in den Kerkeraad inslopen, elk voorstel, dat hem niet aanstaat in behandeling te brengen, en ketst daarmee al wat hem niet gevalt.

3o. Als ook zoo nog bij vergissing iets is doorgeslipt, dat niet naar Dominee's zin is, maakt Dominee er „een geschil“ van. Zoodra nu Dominee zegt: „ik maak ereen geschil van!“, kan de zaak voorshands niet doorgaan. Dan komt dit geschil bij Rad 2. En wederom is Dominee er zeker van, dat Rad 2 hem in het gelijk stelt.

En 4o. als ook zoo Dominee er nog niet in mocht

geslaagd zijn, om een geheel slaafschen Kerkeraad te erlangen, waarmee hij precies doen kan wat hij wil, dan klaagt hij de lastigen onder zijn Kerkeradsleden eenvoudig aan, dat ze niet bij hem kerken, dat zij verstoorde der rust zijn, of iets dergelijks. Zoo komt Rad 2 en schorst ze voorloopig. En legt de lastige man het hoofd niet in den schoot, dan maakt Rad 2 hem doodleuk af, en de kerkelijke boosdoener wordt afgezet, ontzet en er uit gezet.

In minstens 1000 van de 1200 kerken is de Dominee dus de man, die het rijk alleen inheeft; tegenover wien de Ouderlingen en Diakenen eenvoudig als machteloze poppen zitten; en hij, hij alleen is het, die heel den Kerkeraad, en door dezen heel de gemeente drijft.

Doch, zult ge zeggen, er zijn toch ook betere Dominees; die de zaak geestelijk opvatten; en eerbied voor hun Kerkeraad hebben. En dat is ook zoo.

Daarom bespreken we ook dit geval een volgend maal afzonderlijk.

Thans bepalen we er ons toe, het dusver gevondene aldus te resumeeren:

Onze kerken zijn in tweeën gesplitst, t.w. in Ambtsdragers en Gemeentelieden.

Onder deze Ambtsdragers telt alleen Dominee mede en zijn de overigen nul in het cijfer.

Deze Dominees, die als Hieroi over de Gemeente heerschen, doen dit in een vertakt Bestuur, met vier raderen.

En eindelijk deze raderen zijn zoo in elkaar gezet, dat men in 1000 van de 1200 kerken, met één wrong of draai aan de kruk van het rad in Den Haag heel de Kerk omzet.

H.

C. V.

OPVOEDING EN ONDERWIS

Voorlichting?

Ik meende er een goed werk aan gedaan te hebben, den vorigen keer eens iets mee te deelen uit het Jaarverslag omtrent den toestand van ons onderwijs. We zijn er in onze kringen toch wel van overtuigd, dat het onderwijs aan onze kinderen een zaak van hooge betekenis voor ons volksleven is. Daar is altijd veel werk van gemaakt. Ook in het politieke leven is over het onderwijs altijd heel wat te doen geweest.

Nu ben ik een beetje geschrokken van wat ik in de Nieuwe Prov. Gron. Courant las. De Redactie van dat invloedrijke blad in het Noorden van ons land vindt het zoo verkeerd, dat in dat verslag door de Inspecteurs wordt gerapporteerd, dat de toestand van ons onderwijs door den druk der omstandigheden er niet beter op wordt. Dat hadden de Inspecteurs niet mogen publiceeren, want daardoor oefenen ze feitelijk critiek op de daden van de regeering en daartoe hebben ze als ambtenaren niet het recht. Wanneer ze zoo iets deden onder een fascistisch bewind, dan zou de kogel hun deel zijn.

Daar zit ik nu met mijn doorgegeven mededeelingen. Maar er zijn hier toch wel een paar dingen, die mij niet helder zijn.

Vindt de redactie van genoemd blad het nu jammer, dat ons volk met den waren stand van zaken op de hoogte gebracht wordt? Mag het niet gezegd worden, dat de klassen te groot zijn, dat de organisatie van menige school niet meer mogelijk zou zijn, zonder de kweekeling met akte, die hij een volledige dagtaak, met volle verantwoordelijkheid voor een klas, nog niet den titel van onderwijzer heeft en allerminst een behoorlijk salaris ontvangt? Ik had eerder van het blad verwacht, dat het ijverig zou meehelpen, om deze toestanden te signaleeren en te doen verdwijnen. Ik kan in deze publicaties zakelijk geen kwaad zien.

En dan nog iets over de Inspecteurs.

Deze zijn verplicht, jaarlijks een verslag over den toestand van het onderwijs in hun Inspectie te rapporteeren. Deze rapporten worden door de Hoofdinspecteurs verwerkt en eindelijk wordt het Jaarverslag door de Regeering gepubliceerd. Deze kan dus weglaten, wat ze niet dienstig oordeelt